

Datum
2023-11-10

Diarienummer
ALLM.2023.2432
BTN-2023/203

BILAGA 3

Bygglövs- och tillsynsnämndens myndighetsuppdrag för miljö-, hälsoskydds- och avloppstillsyn

1 Övrig information

1.1 Bakgrund till tillsynsarbete inom miljöbalken

Bygglövs- och tillsynsnämnden arbetar på uppdrag av staten för att se till att lagstiftning inom bygglovs- och tillsynsnämndens ansvarsområde följs. Miljötillsynsavdelningen arbetar på uppdrag av bygglovs- och tillsynsnämnden inom det ansvarsområde som tydliggörs i reglementet (HKF 4000).

Tillsyn inom miljöbalken går ut på att begränsa och förebygga skador och olägenheter som kan orsakas av miljö- och hälsofarliga verksamheter. Vid tillsyn följer bygglovs- och tillsynsnämnden upp och undersöker att verksamheter följer de krav som ställs i lagstiftningen. Ett generellt krav är att verksamheterna själva ska ha rutiner i form av ett egenkontrollprogram som är utformat för att förebygga olägenheter för människors hälsa och miljön.

Handläggningen består av både planerad tillsyn och löpande tillsyn. Den planerade tillsynen är de verksamheter som är tillstånds- eller anmälningspliktiga, betalar årlig avgift eller som myndigheten ska ägna särskild uppmärksamhet åt.

Den löpande tillsynen är sådant som inte går att detaljplanera och som kommer in löpande under året men som ändå i grunden går att debitera för. Den tillsynen kallas även händelsestyrd tillsyn. Det kan handla om ansökningsärenden, anmälan om ny verksamhet, klagomål, remisser, samt överträdelser som konstateras i tillsynen vilka genererar miljöstraffavgifter eller anmälningar till polismyndigheten.

1.1.1 Generella mål för bygglovs- och tillsynsnämndens arbete

1.1.1.1 Kommunens målbild

För att ha en tydlig målbild för politiker, tjänstemän och andra medarbetare har Huddinge kommun en utarbetad styrmodell. Tanken är att styrmodellen ska utgå från hållbarhetsperspektivets olika delar – social, ekologisk och ekonomisk.

Bygglövs- och tillsynsnämnden utgör tillsammans med natur- och stadsmiljönämnden en gemensam förvaltning (Miljö- och bygglovsförvaltningen). I reglementet för bygglovs- och tillsynsnämndens verksamhet (HKF 4000) beskrivs nämndens ansvarsområden. Bygglövs- och tillsynsnämnden ansvarar för frågor utöver själva miljöbalkstillsynen och uppdrag inom miljötillsynsavdelningen, exempelvis bygglov och kartförsörjning. Inom miljötillsynens ramar för miljö- och hälsoskydd framgår av reglementet att nämnden ansvarar för:

1. kommunens prövning och tillsyn enligt miljöbalken (1998:808), lag (1998:814) med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning, lag (2014:799) om sprängämnesprekursorer, lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter och strålskyddslagstiftningen
2. vad som övrigt enligt lag eller föreskrifter ska fullgöras av den kommunala nämnden inom miljö- och hälsoskyddsområdet
3. den tillsyn som överlåtits från länsstyrelsen

Bygglövs- och tillsynsnämnden ska även se över befintliga taxor och reglementen inom verksamheten i samband med upprättande av förslag till budget. För att uppnå en effektiv och ändamålsenlig tillsyn ska samverkan även ske med andra nämnder och myndigheter inom och utanför kommunen.

Som en del i bygglövs- och tillsynsnämndens bidrag till social hållbarhet och ett övergripande mål om ”fler i jobb” har nämnden tidigare tagit emot praktikanter, prao-elever och sommarjobbare.

1.1.1.2 Miljöprogram för Huddinge kommun

Miljöprogrammet är kommunens övergripande styrande dokument för arbetet inom det ekologiska hållbarhetsperspektivet. Miljöprogrammet ska bidra till att uppfylla de globala målen i Agenda 2030 och de nationella miljömålen. Programmet pekar ut riktningen för kommunens miljöarbete till och med år 2025 för att nå målen och omfattar hela kommunkoncernen. Målen är uppdelade i sex olika temaområden med tillhörande delmål. Bygglövs- och tillsynsnämnden har ett ansvar att arbeta för vissa delmål i temaområdena klimat och energi, vatten, gifter i miljön samt informera och engagera uppfylls.

1.1.1.3 Nationella tillsynsstrategin

En nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken för perioden 2022–2025 har utvecklats i samarbete med flera myndigheter, inklusive Folkhälsomyndigheten och Naturvårdsverket. Syftet med strategin är att skapa ett enhetligt och mer effektivt genomförande av miljöbalkstillsyn på nationell nivå. Strategin gäller i fyraårsperioder, och den nuvarande är den första versionen. Strategins aktualitet ses över en gång per år, och förlängdes under våren 2023 från att vara treårig till fyraårig. Den sträcker sig nu därför till och med 2025. Det förväntas att samtliga kommuner i landet aktivt bidrar till att implementera strategin i sin tillsynsverksamhet, även om det alltid kommer att finnas utrymme för anpassningar och variationer på lokal och regional nivå, baserat på specifika tillsynsbehov.

1.1.2 Mål för miljö och hållbar utveckling

1.1.2.1 Miljökvalitetsmål

I Sverige finns 16 nationella miljökvalitetsmål som Sveriges myndigheter gemensamt arbetar för att nå. Bygglövs- och tillsynsnämndens arbete är en del i det nationella arbetet för miljökvalitetsmålen och varje kommun har ett ansvar att delta för att nå målen.

Miljökvalitetsmålen följs upp årligen och betygssätts med ett *ja*, *nära* eller *nej*. I Sveriges län finns olika sätt att nå 13 av de 16 målen (tre mål regleras inte länsspecifikt utan nationellt).

Tillhörande miljö kvalitetsmålen finns ett generationsmål. Generationsmålet syftar till den samhällsomställning som krävs inom en generation (20 år) för att miljö kvalitetsmålen ska uppnås. För att uppfylla generationsmålet krävs att miljö kvalitetsmålen till största delen nås.

För att nå miljö kvalitetsmålen och det övergripande generationsmålet har 28 etappmål antagits av regeringen. Etappmålen tydliggör var insatser behöver sättas in och tydliggör hur vi ska nå våra högre mål. Uppföljning av miljömålen har skett mot år 2020, och nu tas nytt sikte på år 2030 och de förändringar som krävs till dess.

1.1.2.2 Globala mål för hållbar utveckling – Agenda 2030

Utöver de nationellt antagna miljö kvalitetsmålen så finns även globala mål, dessa bildar den så kallade Agenda 2030. Agenda 2030 består av 17 globala mål som tillsammans ska främja en hållbar utveckling. I dessa ingår mål som tydligt berör miljöfrågor så som rent vatten, energi, infrastruktur, produktion, ekosystem och biologisk mångfald och att bekämpa klimatförändringar samt mål som mer rör samhällsfrågor så som jämställdhet, utbildning och fattigdom.

Agenda 2030 med de 17 globala målen antogs av FN år 2015 och gäller för alla världens länder i syfte att bidra till en hållbar värld ur både miljömässiga, ekonomiska och sociala perspektiv.

1.1.3 Lagstiftning och vägledningar

Miljö tillsynen innefattar flera övergripande lagstiftningsområden med tillhörande förordningar och föreskrifter, så som:

- Miljöbalken (1998:808)
- Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter
- Strålskyddslagen (2018:396)
- Lag (2014:799) om sprängämnesprekursorer
- De olika lagarna och EU-förordningarna inom kemikalieområdet
- Övriga förordningar, föreskrifter och bestämmelser meddelande med stöd av miljöbalken

Tillsynskraven bedöms också efter tidigare bedömningar i prejudicerande domar (praxis) samt med utgångspunkt i vägledningar och gällande riktlinjer.

1.1.3.1 Lokala föreskrifter

Bygglovs- och tillsynsnämndens tillser att kommunens föreskrifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet följs. Föreskrifterna är meddelade av miljöbalken, förutom områdesbestämmelser och detaljplaner. De lokala föreskrifter som ska följas är:

- Naturreservatsföreskrifter

- Lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön (HKF 1300)
- Avfallsföreskrifter (HKF 4400)

Denna tillsyn handlar bland annat om reglering kring dispenser för verksamheter och åtgärder inom naturreservat, biotopskyddsområde, strandskyddsområden, naturminne samt bestämmelser om avfallshämtning, kompostering, enskilda avloppsanordningar och tillstånd för djurhållning inom detaljplanelagt område.

1.1.3.2 Tillsynsvägledande myndigheter

Tillsynen baseras även på krav och rekommendationer i tillhörande förordningar, föreskrifter och vägledning från bland andra:

- Folkhälsomyndigheten (och tidigare Socialstyrelsen)
- Havs- och Vattenmyndigheten
- Kemikalieinspektionen
- Länsstyrelsen
- Naturvårdsverket
- Strålsäkerhetsmyndigheten

För tillsynen har ovanstående myndigheter i många fall vägledningsdokument som bygglovs- och tillsynsnämnden kan använda sig av i tillsynsuppdraget. Vägledningarna innehåller ofta rikt- eller gränsvärden som används vid bedömningar och kravställningar i tillsynen. De tillsynsvägledande myndigheterna är en rådgivande funktion för tillsynsmyndigheterna i landet. De bjuder även in till kunskapsutvecklande seminarier, utbildningar och föreläsningar samt bidrar med omvärldsbevakning i form av nyhetsbrev och information om nya domar och överklagningsärenden till miljökontoren.

1.1.4 Miljösamverkan

I Sverige finns ett samverkansnätverk som arbetar för samsyn mellan kommunernas miljöinspektörer. Varje län har ett eget samverkansnätverk. Miljösamverkan är ett samverkansorgan kring tillsyn och tillsynsvägledning inom miljöbalken. Deltagare i Stockholms län är de ingående kommunernas miljöinspektörer, länsstyrelsen samt miljöchefer. Kommunerna i Stockholms län, Länsstyrelsen i Stockholms län (miljöavdelningen) och förbundet StorSTHLM driver gemensamt Miljösamverkan Stockholms län (MSL).

MSL ska bidra till en utveckling, samsyn och effektivisering i miljökontorens arbete. Miljösamverkan gör detta genom att skapa förutsättningar för gemensamma operativa samverkansprojekt samt informations- och utbildningsinsatser.

1.2 Tillsynsuppdraget för planerad tillsyn

1.2.1 Icke anmälningspliktiga verksamheter

Tillsynen utförs främst mot verksamheter som är tillstånds- eller anmälningspliktiga, men nämnden har också i uppdrag att ägna särskild

uppmärksamhet åt andra miljö- och hälsofarliga verksamheter som kan orsaka en olägenhet för människors hälsa och miljön. Det kan handla om bland annat mindre fordonstvättar, verkstäder, strandbad, idrottsanläggningar, massageverksamheter eller tandläkare, men även större infrastrukturprojekt och andra verksamheter som är potentiellt miljöfarliga. Detta innebär ett ansvar för tillsynsmyndigheter att själva söka ut och inventera verksamheter i kommunen.

1.2.2 Planerad tillsyn

1.2.2.1 Miljöskydd

Tillsynen innefattar miljöfarliga verksamheter som enligt miljöprövningsförordningen räknas som tillståndspliktiga (A-anläggningar och B-anläggningar) eller anmälningspliktiga (C-verksamheter). Generellt är det länsstyrelsen som har tillsynen över B-anläggningar, men bygglovs- och tillsynsnämnden har tagit över tillsynen över befintliga tillståndspliktiga verksamheter i kommunen av Länsstyrelsen i Stockholms län. Dessa kräver generellt mer tillsynstid eftersom de har hög produktion och stor miljöpåverkan.

Bygglovs- och tillsynsnämnden ska även utöva tillsyn av kommunens naturreservat och Trafikverkets vägnät, spåranläggningar och järnvägsnät samt kommunens egna vägnät. I detta ingår även tillsyn av projekten *Förbifart Stockholm* och *Tvärförbindelsen Södertörn*.

Ett större tillsynsområde som nämnden arbetar med och som inte är tillstånds- eller anmälningspliktigt enligt miljöprövningsförordningen är Stockholm Vatten och Avfall AB:s dag- och spillvattennät i kommunen. Tillsynen av dagvattennätet inriktas främst mot reningsanläggningar och de recipienter som dagvattnet förs till. Bygglovs- och tillsynsnämnden ska följa upp i tillsynen att Stockholm Vatten och Avfall AB har rutiner för hantering av bräddningar, läckage och felkopplingar där spillvatten felaktigt leds till dagvattennätet.

I Huddinge kommun finns totalt cirka 435 stycken kända miljöfarliga verksamheter för miljötillsyn. Det ska även utföras tillsyn över kommunens förorenade områden och kända f-gasobjekt (anläggningar med ozonnedbrytande gas).

1.2.2.2 Hälsoskydd

Tillsynen innefattar verksamheter som kan innebära en risk för människors hälsa och som enligt förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd är anmälningspliktiga. De anmälningspliktiga verksamheterna som tillsyn utförs på är skolor och förskolor, yrkesmässiga hygieniska verksamheter som arbetar med verktyg som penetrerar huden och som kan innebära risk för blodsmitta och annan smitta samt bassängbads-verksamheter. Tillsynen utförs även mot verksamheter som kan innebära en risk för människors hälsa men som inte är anmälningspliktiga, som till exempel tillfälliga boenden eller massörer.

Den planerade tillsynen riktas främst mot känsliga grupper som äldre och barn, men innefattar även områden där hälsan för samtliga grupper av människor kan

påverkas negativt. I Huddinge kommun finns cirka 890 kända verksamheter som faller in under tillsynen.

1.2.2.3 Avlopp

Avloppsanläggningar vars rening eller utformning inte fungerar optimalt bidrar till övergödning via fosforutsläpp. Ett orenat eller dåligt renat avloppsvatten riskerar att förorena dricksvatten, men skapar också övergödningssproblem i den närmaste recipienten. Många enskilda avlopp saknar rening, vilket kan bero på dåligt underhåll eller att anordningarna är gamla och har installerats i en tid då kraven var lägre.

Avloppstillsynen består av planerad inventering av enskilda avloppsanordningar samt löpande tillsyn i form av anmälningar och ansökningar om tillstånd för enskilda avlopp, som bland annat följer av inventeringen och handläggning av inkomna klagomål på enskilda avlopp. Det uppskattas finnas cirka 1 600 enskilda avloppsanordningar i kommunen, totalsiffran förändras dock kontinuerlig allteftersom enskilda avlopp inventeras, nya anordningar anläggs och det kommunala VA-nätet utvidgas. Avloppsinventeringen är prioriterad för att nå Huddinge kommuns mål om att nå miljö kvalitetsmålen ”ingen övergödning, ”levande sjöar och vattendrag” samt ”grundvatten av god kvalitet” samt även god vattenstatus i sjöar och vattendrag för kommunens sjöar.

I miljöprogrammet framgår att alla enskilda avlopp ska vara inventerade, åtgärdade och godkända senast 2025. Sedan 2016 har cirka 1250 stycken avlopp inventerats, och det kvarstår cirka 350 stycken. Eftersom kommunen arbetar mot att samtliga hushåll ska vara kopplade till Stockholm Vatten och Avfall AB:s ledningsnät så förväntas inventeringarna visa på att antalet enskilda avloppsanordningar är mindre än det som uppskattats.

I 13 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd krävs tillstånd för att inrätta en avloppsanordning för vattentoalett. Kommunen får dock, enligt samma paragraf, föreskriva att tillstånd ska krävas även vid inrättande av annan avloppsanordning inom vissa delar av kommunen, om det behövs för att skydda människors hälsa eller miljön. Detta gäller exempelvis tillstånd för avloppsanordningar för bad-, disk- och tvättvatten. Tillståndsplikt har därför införts för flera delar av kommunens bostadsområden genom de lokala föreskrifterna HKF 1300.

1.2.3 Finansiering av tillsynen

Gällande taxa för bygglovs- och tillsynsnämndens verksamhet enligt miljöbalken antogs av kommunfullmäktige den 12 december 2022, HKF 4210.

För tillsyn av strålskydd (radon, solarietillsyn) tillämpas taxa för bygglovs- och tillsynsnämndens verksamhet enligt strålskyddslagen som antogs av kommunfullmäktige den 12 december 2022, HKF 4240. Timtaxan är densamma som den timavgift som är fastlagt i HKF 4210.